

หลักสูตรการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง
หลักสูตรการมัดหมี่โบราณ จำนวน 9 ชั่วโมง
สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์

ความเป็นมา

ผ้าทอมัดหมี่โบราณเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าที่สะท้อนถึงวิถีชีวิต ความเชื่อและอัตลักษณ์ของความเป็นไทยที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนานหลายศตวรรษ กระบวนการมัดหมี่ นับเป็นศาสตร์และศิลป์ขั้นสูง เริ่มตั้งแต่การเตรียมเส้นใย การคำนวณลวดลาย การออกแบบและมัดลายเพื่อกันสี ตลอดจนเทคนิคการย้อมสีธรรมชาติจากวัตถุดิบในท้องถิ่น ซึ่งล้วนแต่ต้องใช้ความประณีต ทักษะ ความเชี่ยวชาญ และความอดทนเป็นเลิศในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

ในปัจจุบันที่ความเจริญทางเทคโนโลยีและระบบอุตสาหกรรมสิ่งทอเข้ามามีบทบาทมากขึ้น ประกอบกับประชาชนชาวบ้านและช่างทอผ้าโบราณผู้มีความรู้เริ่มชราภาพและมีจำนวนลดน้อยลง ส่งผลให้เกิดภาวะเสี่ยงต่อการสูญหายของลวดลายดั้งเดิมและแนวคิดเชิงภูมิปัญญาอันเป็นรากเหง้าของชุมชน หากไม่มีการถ่ายทอดองค์ความรู้อย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม ภูมิปัญญาการมัดหมี่โบราณอาจจะค่อยๆ เลือนหายไปในที่สุด

เพื่อเป็นการอนุรักษ์ สืบสาน และปกป้องมรดกทางวัฒนธรรมไม่ให้สูญหาย สำนักงาน สกร.ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ จึงได้จัดทำ หลักสูตรระยะสั้น วิชา การมัดหมี่โบราณ (จำนวน 9 ชั่วโมง) ขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนและผู้สนใจในชุมชนได้เข้าถึงองค์ความรู้ กระบวนการมัดลาย และเทคนิคการย้อมสีแบบดั้งเดิม ทั้งยังเป็นการยกระดับทักษะฝีมือแรงงานในท้องถิ่นสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) มุ่งเน้นการสร้างรายได้เสริม ลดรายจ่าย และสามารถต่อยอดเป็นอาชีพเสริมในชุมชนได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนตามแนวทางเศรษฐกิจฐานรากต่อไป

หลักการของหลักสูตร

1. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ สำหรับการประกอบอาชีพ สามารถพึ่งพาตนเอง สร้างรายได้ ลดรายจ่าย แก้ไขปัญหาการดำรงชีวิตให้กับครอบครัวและส่งผลให้ชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
2. มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการพัฒนาอาชีพ จากแหล่งวิทยากร สถานประกอบการ สถานประกอบการอิสระ ผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งการเรียนรู้ ตลอดจนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติต่อการประกอบอาชีพ
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ความคิดและทักษะเพื่อการเข้าสู่อาชีพ การประกอบอาชีพ การพัฒนาอาชีพ และคุณภาพชีวิต สอดคล้องกับความพร้อม ความต้องการ ความถนัด ความสนใจ และวิถีชีวิตของตนเอง ท้องถิ่น และสังคม

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะและประสบการณ์อาชีพ และสามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวัน
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีเจตคติต่อวิชาชีพ เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และความภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพ
3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพครบวงจร ทั้งในด้านการบริหาร การจัดการ การผลิต การตลาดและการจำหน่าย สามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ในการสร้างอาชีพ ประกอบอาชีพเสริม หรือพัฒนาอาชีพให้มีคุณภาพ
4. เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์ สืบทอด พัฒนา ส่งเสริมและเผยแพร่อาชีพในท้องถิ่นของตนเองและสังคม

เป้าหมาย

ประชาชนทั่วไป

ระยะเวลา

ภาคทฤษฎี	1	ชั่วโมง
ภาคปฏิบัติ	8	ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1	ช่องทางการประกอบอาชีพ 1.วิทยาการ บรรยาย/สาธิต/ฝึกปฏิบัติ เรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับผ้าการมัดหมี่โบราณ	1. ผู้เรียนสามารถอธิบายความสำคัญของการประกอบอาชีพมัดหมี่โบราณ 2.วิเคราะห์ตนเองในการประกอบอาชีพมัดหมี่โบราณ สามารถบอกคุณธรรม จริยธรรมสำหรับอาชีพมัดหมี่โบราณได้	1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับผ้าการมัดหมี่โบราณ - ประวัติความเป็นมาและคุณค่าของลายมัดหมี่โบราณ - การเลือกและการเตรียมเส้นด้าย เส้นไหม - การค้นห้ และการโฮมหมี่	1. วิทยาการให้ความรู้เรื่องความสำคัญ ประโยชน์ ความรู้เบื้องต้น คุณธรรม จริยธรรมเกี่ยวกับการประกอบอาชีพมัดหมี่โบราณ	20 นาที	-

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
2	2. วัสดุอุปกรณ์และการเลือกใช้	เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการใช้วัสดุอุปกรณ์ได้อย่างเหมาะสม	เครื่องมือและการออกแบบลวดลาย - แนะนำอุปกรณ์ในการมัดหมี่โบราณ โอบหมี่ เชือกฟาง - การแกะลวดลายโบราณลงบนโสมหมี่	วิทยากรบรรยายให้ความรู้ เรื่อง เครื่องมือและการออกแบบลวดลาย แนะนำอุปกรณ์: โสมหมี่, เชือกฟาง/เชือกกล้วย, มีดตัด เทคนิคการเขียนกราฟและการแกะลวดลายโบราณลงบนโสมหมี่ 2. ให้ผู้เรียนเลือกใช้วัสดุเครื่องมือ - อุปกรณ์	10 นาที	-
3	ทักษะการประกอบอาชีพ เทคนิคการมัดหมี่โบราณ	- เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญด้านการออกแบบลายผ้าสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้	- ฝึกทักษะการซึ่งเส้นด้ายกับโสมหมี่ - ปฏิบัติการมัดหมี่ตามรูปแบบที่กำหนด	วิทยากรบรรยายให้ความรู้ทางทฤษฎีและสาธิตพร้อมกับฝึกปฏิบัติให้กับผู้เรียน	10 นาที	2 ชั่วโมง
	กระบวนการย้อมสีและการแกะเชือก	เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมเส้นหมี่เพื่อย้อมสีและลวดลายที่ต้องการ	- การเตรียมน้ำย้อม - ขั้นตอนการย้อมสี การล้างและการตากแห้ง - การตัดเชือกฟางเพื่อเผยลวดลายที่มัดไว้	วิทยากรบรรยายให้ความรู้ทางทฤษฎีและสาธิตพร้อมกับฝึกปฏิบัติให้กับผู้เรียน	10 นาที	3 ชั่วโมง

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
	การประเมินและการต่อยอดอาชีพ		- ตรวจสอบความถูกต้องของตลาดยาหมี่หลังย้อมสี - แนวทางการนำหมี่ที่มัดเสร็จไปทอและต่อยอดเชิงพาณิชย์		10 นาที	2 ชั่วโมง
	การตัดสินใจประกอบอาชีพ	- เพื่อให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง สังคม และชุมชน - เพื่อลดอัตราการว่างงาน เป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับการประกอบอาชีพในชุมชน	- กระบวนการกลุ่ม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่องการตลาด - การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	วิทยากรและผู้เรียน ร่วมกันอภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกี่ยวกับช่องทางการจัดการการตลาด		1 ชั่วโมง
รวมทั้งสิ้น					1	8

สื่อการเรียนรู้

1. สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ ใบความรู้ แผ่นพับ
2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อออนไลน์
3. สื่อบุคคล เช่น ผู้รู้ ภูมิปัญญา
4. แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

การวัดและประเมินผล

ประเมินความรู้ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติจากการสอบถาม แบบทดสอบ การสังเกต การมีส่วนร่วม และจากชิ้นงาน/ผลงาน

การจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการ ประเมินผ่านตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
3. มีชิ้นงาน/ผลงาน ผ่านเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐานและคุณภาพ

ลงชื่อ.....ผู้เขียนหลักสูตร
(.....)
ครูศูนย์การเรียนรู้

ลงชื่อ.....ผู้เสนอหลักสูตร
(.....)
หัวหน้างานจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติหลักสูตร
(.....)

.....